

יהושע פרק ב (תורגם אוטומטית)

Hebrew

תורגם אוטומטית

סיכום השיעור

סיכום: יהושע פרק ב' — המרגלים ורחב

הצבת הפרק בהקשרו

יהושע פרק ב' שייך לסיפורי הפתיחה של ספר יהושע — סיפורים שקודמים לכיבוש בפועל. פרקים אלו מתארים את המסע האחרון מערבות מואב אל הארץ, לעבר הגלגל ויריחו. ניתן להבין זאת כשלב האחרון של מסעות המדבר, כאשר ערבות מואב היא התחנה האחרונה במדבר, והמעבר לארץ הוא הצעד הבא. יריחו היא היעד הראשון משום שהיא העיר הראשונה ממש מול המקום שבו בני ישראל חונים.

המרגלים כתיקון לפרשת שלח

כל קורא מזהה סיפור זה כתיקון לחטא המרגלים במדבר. מספר הבדלים מרכזיים עולים:

השאיות מול פומביות: משה שלח מרגלים בפומבי — העם ביקש זאת, כולם ידעו, והמרגלים דיווחו לכל העדה (וישיבו אתם דבר ואת כל העדה). יהושע שולח אותם *הרש* — בשקט, בסתר. הוא שולח אותם בעצמו והם מדווחים רק לו. חשאיות זו פועלת בשני מישורים: סוד מהאויב (סטנדרטי למרגלים), וסוד מעמם שלהם (כי דליפות עלולות להזהיר את הצד השני, והם כעת הרבה יותר קרובים ליעד).

הוראות מינימליות: משה נתן הוראות מפורטות על מה לצפות. יהושע פשוט אומר לכו ראו את הארץ ואת יריחו. המרגלים נבחרו כאנשים שניתן לסמוך עליהם שיבינו את משימתם. חסכון במילים זה הוא חלק מהדיסקרטיות הכללית.

השקפת הרמב"ן על ריגול: הרמב"ן טוען בפרשת שלח שמרגלים הם בעצם רק סיירים — מוצאים נקודות כניסה, נקודות תורפה, מידע טקטי (כמו האשמת יוסף: מרגלים אתם לראות את ערות הארץ). המרגלים המקוריים נכשלו כי הם חרגו ממנדט זה ונתנו הערכה הורסת מורל. המרגלים החדשים אולי עשו סיוור מעשי, אבל מה שהטקסט מתעד הוא המסר ההפוך ממה שהמרגלים המוקדמים מסרו.

המסר ההפוך: המרגלים המוקדמים אמרו שהיושבים חזקים ובלתי ניתנים לכיבוש. המרגלים הללו מביאים את ההיפך המפורש: העם מבוועת, לבם נמס. והחשוב, זה לא רק הערכה נוכחית — זה מגיע אחורה עד לקריעת ים סוף, מהדהד את לשון שירת הים על אומות הנמסות מפחד. המסר סותר ישירות את המרגלים המוקדמים לא על השאלה אם הארץ טובה (שניהם הסכימו שכן), אלא על השאלה הקריטית האם הכיבוש אפשרי.

מבנה הסיפור

פסוק א' — המרגלים מגיעים לבית רחב

הם הולכים לבית של *אשה זונה*. המפרשים מתווכחים אם *זונה* פירושו זונה או פונדקאית/מספקת מזון (מלשון *מזונות*). אבן עזרא מתעקש בתוקף ש*זונה* תמיד פירושו זונה, וזו הקריאה הסבירה יותר. שמה, רחב, ניתן כאן — באופן בולט הפעם הראשונה והאחרונה שהיא נקראת בשמה בסיפור (אחר כך היא פשוט "האשה"). באופן דומה, המרגלים נקראים *מרגלים* רק כאן; אחר כך הם רק *אנשים*. אף אחד אחר בסיפור — לא המרגלים, לא המלך — לא מקבל שם.

פסוקים ב'-ג' — הגילוי ודרישת המלך

המרגלים מתגלים איכשהו (הטקסט לא מסביר איך). למלך יריחו (ללא שם) מסופר שאנשים מבני ישראל באו *לחפור את הארץ* — לחפור או לערער

את הארץ, כלומר למצוא את נקודות התורפה שלה. המלך שולח שליחים לרחב ודורש ממנה להוציא את האנשים. הלשון הוציאם אלינו מהדהדת את הדרישה בסיפור סדום — אורח תחת הגנתו של מישוה שנדרש למסירה.

פסוקים ד'-ז' — הונאת רחב

רחב לא נענית. אנשי המלך כנראה מכבדים את גבול ביתה — הם לא נכנסים בכוח אלא ממתנים שהיא תוציא את האנשים (כמו דרישת צו חיפוש במקום כניסה ללא הודעה). היא מתמהמהת, מחביאה את המרגלים, ואז אומרת לשליחים שקר מעוצב בקפידה: "כן, אנשים באו אלי, אבל לא ידעתי מאין הם." היא טוענת לבורות לגבי זהותם הישראלית — אילו ידעה, היתה מחויבת לדווח עליהם. היא אז אומרת שהאנשים עזבו לפני שסגרו את שער העיר בחשכה, ומפצירה בשליחים לרדוף אחריהם, שולחת אותם לכיוון נהר הירדן — הכיוון ההפוך מהמקום שבו המרגלים נמצאים בפועל.

פסוק ו' — מקום המחבוא

הטקסט חוזר אחורה כדי להסביר *איך* היא החביאה אותם: על הגג השטוח מתחת לגבעולי פשתן (*פשתי העץ*) מסודרים בשורות להתייבש, משמשים לייצור פשתן. הטקסט מציין שהיא סידרה אלה לעצמה — אולי פשוט מציין שזה היה הפשתן שלה בעיבוד. בינתיים, אנשי המלך רודפים לכיוון מעברות הירדן, ושער העיר נסגר מאחוריהם.

פסוקים ט'-י"א — הצהרת האמונה של רחב

לפני שהמרגלים הולכים לישון, רחב עולה לגג ומוסרת את מה שהוא הנאום המרכזי של כל הפרק — הסיבה שכל הסיפור קיים. היא מצהירה:

- "ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ" — משתמשת בשם המפורש של הקב"ה (השם המפורש)

- היושבים מבוועתים — "ונמגו כל ישבי הארץ מפניכם"

- שתי סיבות לפחד זה: (א) הם שמעו איך אלוקים הוביש את *ים סוף* ביציאת מצרים, ו-(ב) הם שמעו על השמדת ישראל את שני מלכי האמורי, סיחון ועוג, בערבות מואב

- "לא קמה עוד רוח באיש" — *לא קמה עוד רוח באיש*

- הצהרתה התיאולוגית: "כי ה' אלקיכם הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת" (*כי ה' אלקיכם הוא אלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת*) — הצהרת אמונה יוצאת דופן באלוקי ישראל, מהדהדת נושאים משירת הים

נאום זה הוא תוכן הליבה שהמרגלים מביאים בחזרה, והוא הופך ישירות את הנרטיב של המרגלים המקוריים.

העסקה והשבועה (ב': י"ב-י"ד)

ההיגיון של רחב הוא בעצם: "אני יודעת שאתם הולכים לנצח — אני לא רוצה להיות בין המפסידים." היא מבקשת מהמרגלים:

- להישבע בשם ה'

- להראות *חסד* לה ולבית אביה (משפחתה הגרעינית או המורחבת, רמה אחת מתחת ל*משפחה*)

- לתת לה *אות אמת* — סימן/ערובה אמיתית להבטחתם

- להציל את הוריה, אחיה ואחיותיה

באופן בולט, היא נראית כאשה רווקה ללא משק בית משלה, עדיין חלק ממשפחת הוריה.

- כל מי שבתוך הבית שייפגע — האחריות נופלת על המרגלים
 - הסימן חייב להישאר **סודי** — אם היא תספר למישהו, השבועה בטלה, שכן
 אחרת כולם יתלו חוטים אדומים והאות יהיה חסר משמעות
 רחב מסכימה. הטקסט מציין שהיא קושרת את החוט בחלון (אולי פרולפטי
 — הנרטיב מצפה למה שהיא תעשה). המרגלים עוקבים אחר תוכניתה
 בדיוק: הר, שלושה ימים, ואז חזרה.

דיווח המרגלים ליהושע (ב':כ"ג-כ"ד)

הם מדווחים ליהושע עם המסקנה המכרעת: "**כי נתן ה' בידנו את כל
 הארץ.**" הראיה שלהם: היושבים מבוועתים. הם גם אולי התעודדו מכמה
 בקלות מצאו משתפת פעולה.

דיווח זה נושא היפוך אירוני עוצמתי: אותם ישראלים שהיו אלה שנמוגו
 מפחד מיושבי הארץ מקבלים כעת הודעה שאנשי הארץ נמוגים מפניהם.
 ליושבים אין כוח ואין אומץ יותר.

באופן בולט, הטקסט לא מתאר מה יהושע עושה עם המסר הזה. אולי הוא
 מעביר אותו לשאר העם, מה שיהיה הגיוני בהתחשב בתפקידו. חשוב יותר,
 כפי שנקבע בפרק הקודם, יהושע עצמו כנראה היה זקוק ל**חיזוק** — דחיפה
 למורל שמאשרת שהוא לא יוצא למשימה פזיזה ושזה יהיה בטוח. המסר הזה
 מהמרגלים, המושרש בעדותה של רחב, מספק בדיוק את הביטחון הזה. עם
 זה, הסיפור ממשיך קדימה.

המרגלים נשבעים: "**נפשנו תחתיכם למות***" — "נפשנו תחתיכם למות" —
 בתנאי שהיא לא תגלה אותם או את העסקה. הם לא נשבעים במפורש בשם
 ה' כפי שביקשה, אבל הם משעבדים את חייהם שלהם.

הבריחה וסימן החוט השני (ב':ט"ו-כ"א)

ביתה של רחב בנוי בתוך חומת העיר (*חומה*), תכונה של כמה ערים
 עתיקות. חלונה פונה החוצה, כך שהיא מורידה את המרגלים בחבל ישירות
 מחוץ לעיר. היא מורה להם לברוח לכיוון ההר (מערבה) — הכיוון ההפוך
 שאליה שלחה את הרוזפים לכיוון הירדן) ולהתחבא שלושה ימים עד
 שמשלחת החיפוש תחזור.

התנאים הנוספים: לאחר שהמרגלים כבר בחוץ ועל הקרקע מתחת לחלון,
 הם מוסיפים תנאים לשבועה. מיקום זה משמעותי — הם הרגישו לא נוח
 להוסיף תנאים בעודם בתוך ביתה ותלויים לחלוטין בהגנתה. כעת כשהם
 מחוץ לעיר עם תוכנית בריחה, יש להם מעט יותר מינוף, אם כי היא עדיין
 יכולה לבגוד בכיוונם.

תנאיהם:

- היא חייבת לקשור **חוט שני** (*תקות חוט השני*) באותו חלון שדרכו
 הורידה אותם — יוצר סימטריה פואטית

- היא חייבת לאסוף את כל משפחתה בתוך ביתה

- כל מי שיצא מהבית — *דמו בראשו* (דמו בראשו)

תמלול מלא

יהושע פרק ב': המרגלים ורחב — תיקון הטא המרגלים

הצבת הפרק בהקשרו: המסע האחרון אל הארץ

היום אנחנו קוראים את יהושע פרק ב'. כפי שדיברנו, פרק זה הוא עוד חלק
 בסיפורי הפתיחה — הסיפורים עוד לפני כיבוש הארץ. אלו הסיפורים של
 ההגעה לארץ, או סיפורי המסע, אפשר לקרוא להם. במובן מסוים, כפי
 שנראה בפרק הבא, אפשר לראות זאת כמעט כהמשך של המסעות במדבר,
 שתמיד מוגדרים על ידי מעבר בשלבים שונים של מסעות, נסיעות שונות,
 נכון? הם נוסעים מכאן לשם, משם לכאן.

זהו המסע האחרון, או כמו מסע אחרון, השלב האחרון, התחנה האחרונה
 שבה היו במדבר היא ערבות מואב. ועכשיו, כל הפרקים הראשונים האלה
 של ספר יהושע עוסקים במסע הבא, שהוא מערבות מואב אל הארץ, אל
 הגלגל ואל יריחו, שזה יהיה הסיפור הבא — המלחמה הראשונה שיהושע
 נלחם.

משימת שני המרגלים

עכשיו לפני כן, כדי להתכונן — הם יודעים שהם הולכים להיכנס לארץ ואל
 יריחו במיוחד, זו הייתה העיר הראשונה שהם הולכים לכבוש כי זו העיר
 הראשונה מול המקום שבו הם ישובו בערבות מואב — אז יש לנו את
 הספר של שני מרגלים שיהושע שולח מהשיטים. שיטים זה שוב
 ערבות מואב, אותו מקום שבו הם נמצאים. והוא שולח אותם לבדוק את
 יריחו, לבדוק את הארץ.

תיקון לטא המרגלים

ברור שכל מי שקורא את סיפור המרגלים מזהה שזה איזשהו חוש של תיקון,
 סוג של תיקון למה שקרה עם המרגלים במדבר. ואפשר לציין הבדלים רבים
 בין הסיפור הזה לבין הסיפור בפרשת שלח, שבו יהושע היה אחד משני
 המרגלים, כפי שדיברנו, שלא החמירו את המצב. הם לא חזרו עם חדשות
 רעות. הם לא הפחידו את האנשים ושברו את המורל שלהם, כך שבגלל זה
 הם לא היו במדבר במשך 40 שנה.

וכאן יש להם מרגלים במובן מסוים למטרות מעשיות כדי לגלות על העיר. זה
 מה שהרמב"ן טוען בפרשת שלח. הוא טוען שהמרגלים לא היו — כפי
 שנראה מהבעיה, מהחטא שעשו, מהדברים שאמרו — הם לא היו שם כדי

לבדוק אם הארץ באמת טובה כמו שהובטח להם. זה לא מה שמרגלים באמת
 עושים. מרגלים הם פשוט צופים שם כדי לגלות: לאן הולכים? איפה הדלת
 של העיר? איך — שוב, מה יהיה המקום הטוב ביותר לפרוץ פנימה? וכן
 הלאה. אבל הם בעצם לא ענו על זה.

אבל במציאות, גם המרגלים האלה לא — לפחות לא ממה שאנחנו קוראים,
 לא בפסוק. כלומר, הם אולי עשו דברים כאלה. הם אולי עשו איזה סיור
 וגילו איפה נקודות התורפה, כמו שיוסף אמר, נכון? מרגלים הם ממש
לראות את ערות הארץ, כך שאתה מוצא את נקודות התורפה של הארץ
 שבהן היא הולכת להיכבש, דברים כאלה.

המסר ההפוך: אימה נפלה על התושבים

אבל אנחנו בעצם רואים את המרגלים האלה חוזרים עם המסר ההפוך בדיוק
 מזה שהמרגלים הקודמים חזרו איתו. וזה, אני חושב, אפילו נאמר כאן
 במפורש שזה נגד זה, כי זה לא רק אומר שכרגע אנשי הארץ מפחדים —
 כמובן, הם לא הלכו לאותו מקום; הם הלכו ליריחו, אז המרגלים הלכו
 לחברון, אולי זה ההבדל. אבל זה אומר שהם מפחדים מאיתנו, והם מפחדים
 מאיתנו ומהאלוקים שלנו מאז ימי הבריאה [כלומר מאז יציאת מצרים]. זה
 באמת מהדהד מאוד, כפי שנראה, מהדהד את השפה והסגנון שנאמר בשירת
 הים על איך כל העמים מסביב **נמוגו**, הם מפחדים, הם נבהלים, הם מאבדים
 את כל התקווה שלהם, את כל הכוח שלהם, את הכוח המוסרי שלהם. הם
 אבודים.

אז זה מאוד במפורש אנטי — זה לא רק שבשלב הזה כבר היו מרגלים
 שסיפרו לנו בשורות טובות, מסרים טובים. זה כבר סותר את מה שהמרגלים
 של משה אמרו. אז אני חושב שלמרות שאפשר לקרוא את זה כיותר פשוט,
 יותר מעשי, בעוד שלפחות מהתוצאה של המרגלים הראשונים אנחנו
 חושבים שאותם מרגלים לא היו רק מעשיים — הם נתנו דיווח שאמר
 שמלכתחילה זה היה רעיון רע ללכת לארץ הזאת — אני חושב שקריאה
 טובה יותר תהיה לחשוב שהמרגלים האלה סותרים במפורש את מה שאותם
 מרגלים אחרים אמרו. לא לגבי אם הארץ טובה או רעה — זו לא השאלה.
 אלא לגבי הדבר החשוב יותר, שגם המרגלים הסכימו שהארץ טובה. זה לא
 באמת מה שהם התלוננו עליו. מה שהם התלוננו עליו זה שהאנשים שם
 חזקים ושהם לא יוכלו לכבוש אותם.

של האישה הזאת, והם כנראה הניחו איכשהו לגלות מהאנשים שם, איכשהו לקבל חדשות, לגלות מה קורה.

המרגלים מתגלים

עכשיו מה קורה? איכשהו אנשי יריחו גילו — הם התגלו. זה לא אומר איך הם התגלו. זו שאלה מעניינת: איך הם התגלו? אבל הם התגלו. **ויאמר למלך יריחו** — נאמר, נאמר למלך יריחו. שוב, אין שם. אנחנו לא יודעים את שמו. למלך יריחו נאמר על האנשים האלה. זה אומר שהם היו — ונאמר להם גם מי הם היו. **אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפר את הארץ. לחפר** לא אומר ממש לחפור; זה אומר בדיוק את זה — לערער, נכון? למצוא את החולשות של הארץ. זו עבודת המרגלים.

אז זה תעלומה מי אמר, מי אמר למלך יריחו.

דרישת המלך ותחבולת רחב

ומלך יריחו — נאמר שהוא שולח שליחים, שולח לרחב. אה כן, סליחה, יש לו את שמה, אבל אחר כך זו הפעם האחרונה. הוא שולח לרחב ואומר, "הוציאי, הוציאי את האנשים שבאו אליך, כי הם באו להרוס את הארץ, הם באו לערער את כל הארץ." זה מזכיר לנו את השפה של כמו **הוציאו אלינו ונדעם**, נכון? כשמישהו הוא אורח אצל מישהו, זה כאילו הוא תחת ההגנה שלו, ואז לפעמים יש את הדרישה: תן אותו החוצה, הוצא את האדם, אל תשאיר אותו תחת ההגנה שלך, ותן אותו לנו.

עכשיו האישה לא עושה את זה. אז זה לא מסביר בשלב הזה של הסיפור למה היא לא עושה את זה. מה שהיא עושה זה — וזה לא אומר בסיפור, אבל אנחנו צריכים להניח שהיא איכשהו מושכת זמן. היא לא נותנת לאנשי המלך להיכנס. במילים אחרות, כנראה — וזה אני חושב הפשט — כנראה שהם מכבדים את הבית שלה. זה הבית שלה. כלומר, יש להם דרישה ממנה למסור את האנשים, לשחרר אותם מהמשמורת שלה, שהם לא יהיו תחתיה, שהם לא יהיו תחת ההגנה שלה. אבל כל עוד הם תחת ההגנה שלה, זה כמו — הם שואלים, זה לא היה כמו צו ללא דפיקה. הם לא נכנסו לבית שלה. הם עומדים בחוץ ומחכים שהיא תוציא אותם.

והיא נכנסת כאילו היא הולכת להביא אותם או משהו. ובמקום להוציא אותם, היא לוקחת — היא מחביאה אותם. וזה לא מסביר איך היא מחביאה אותם או איפה היא מחביאה אותם. את זה נגלה אחרי שנשמע מה היא אמרה לשליחי המלך.

אבל היא החביאה אותם, והיא אמרה לשליחי המלך: "כן, הם באו אלי, ואני לא יודעת — לא ידעתי מאיפה." אז היא טוענת בורות, ואולי היא הייתה בורה. היא לא יודעת שהם מבני ישראל. אם הייתה, היא הייתה צריכה למסור אותם. היא הייתה צריכה לדווח עליהם מיד. אז היא לא ידעה.

ואז היא אומרת שהם סגרו את הדלת, את **השער**, את דלת העיר, בחושך, והאנשים יצאו. והיא לא יודעת לאן הם הלכו. היא אומרת, "לכו רדפו אחריהם! אולי תמצאו אותם, תתפסו אותם. לכו רדפו אחריהם."

אז זה גם חלק מהאסטרטגיה שלה. היא מסיחה את דעת שליחי המלך. היא אומרת, אה, אני יודעת לאן הם הלכו, והיא מניחה, כפי שנראה מאוחר יותר, היא מניחה שכנראה היה כיוון אחד שבו לברוח. אז כשהיא אומרת שהם עברו דרך שער העיר, הם יודעים בדיוק לאן ללכת לרדוף אחריהם. אז היא שולחת אותם בכיוון ההפוך מהמקום שבו האנשים נמצאים, וככה היא הורידה אותם מהגב שלה, היא הורידה אותם מהאנשים כדי להציל אותם.

איך היא החביאה אותם

וכאן הטקסט חוזר ומספר לנו בדיוק איך היא החביאה אותם. אז היא הייתה להם על הגג, החביאה אותם בפשתן שעדיין היה מהגבעולים — גבעולי פשתן שהיו שם, כנראה. זה מה שאנשים נהגו לייבש על הגג, קצת פשתן כדי לעשות פשתן וכן הלאה. אז היא החביאה אותם בין זה.

ובינתיים, האנשים, אנשי המלך, רודפים אחריהם כל הדרך חזרה לנהר, חזרה לירדן, שם **המעברות** — המקומות שבהם הם עברו את הירדן. הם סגרו את השער אחריהם, ואז השער סגור. אז עכשיו היא יודעת שהאנשים,

והמרגלים האלה טוענים במפורש, חוזרים ומביאים את המסר, שהאנשים מפחדים וזה יהיה קל לכבוש אותם. הם נתונים בידינו. אוקיי, אז זה הסיפור הכללי.

אבל גם, אני חושב שהסיפור הזה מאוד מעניין ויש הרבה שגורם לנו לחשוב עליו.

מבנה הסיפור

יהושע שולח את המרגלים בסתר

בואו נעבור על מבנה הסיפור. אז יהושע שולח מהשיטים שני אנשים, מרגלים, ואומר **הרש**. אני חושב שחפש פירושו בשקט, בהסתר. אז אני חושב שזה גם הבדל גדול בין מה שיהושע עשה לבין מה שמשע עשה. משה שלח מרגלים בפומבי, כפי שהוא אומר פחות או יותר במפורש בספר דברים — אנשים ביקשו את זה. כולם ידעו על זה. כולם עקבו אחרי מה קורה. איפה הם? מתי הם חוזרים? וכשהם חזרו, נאמר במפורש **וישיבו אתם דבר ואת כל העדה** — הם השיבו להם דבר ולכל העדה — הם נתנו את התשובה לכולם.

והמרגלים האלה מאוד במפורש לא היו. הם נשלחו על ידי יהושע עצמו והם דיווחו חזרה לו עצמו. וזה כנראה משהו שימושי. כמובן, אנחנו צריכים כמה מרגלים, אבל אנחנו לא צריכים שכולם ידעו הכל כל הזמן. כל הנקודה של מרגלים היא להיות סוד. וכאן זה היה סוד לא רק — כנראה, אין לי הוכחה ברורה 100%, אבל לא רק שזה סוד, נכון? מרגלים הם סוד ביחס לאנשים שהם מרגלים עליהם, אבל זה גם היה סוד ביחס לאנשים שהם מרגלים עבורם. מרגלים גם היום פועלים בדרך כלל כי אם אנשים יגלו, זה יזהיר את הצד השני. וכאן הם קרובים יותר כבר, אז כנראה שזו עוד סיבה פשוטה למה זה היה צריך להיעשות בסתר, בשקט.

ויהושע אומר להם, נותן להם את הפקודה, נותן להם את ההוראה ללכת לראות את הארץ. ושוב, זה לא אומר בדיוק — לא כמו משה שנתן הוראות מפורטות מה הם צריכים לראות, את **האמצות** וכן הלאה. הוא רק אמר להם "ראו", ואנחנו מניחים שהם מבינים בעצמם מה לראות. וזה חלק מהשתיקה, חלק מפחות מילים, פחות מילים פומביות שניתנות כאן מאשר בסיפור של משה, כי הם עושים דברים עם יותר שיקול דעת הפעם.

המרגלים מגיעים לבית רחב

והם עושים, והם בעצם עושים עם יותר שיקול דעת, בניגוד לאנשים הקודמים שהלכו ונראה שעשו איזשהו רעש. הם הלכו והם לקחו כמה פירות ואולי אנשים שמו לב, והם דנו במפורש איך **הענקים** שהם פגשו שם נראה ששמו לב אליהם ולפחות אמרו משהו עליהם או התייחסו אליהם. וכאן, הם מאוד במפורש מנסים, אתה יודע, ללכת בסתר ולמצוא דרך שקטה לגלות מה קורה.

אז הם הולכים והם מוצאים בית של **אשה זונה**. יש מחלוקת במפרשים — לקרוא את זה מילולית כזונה, או אולי זה אומר משהו כמו שונות, כמו בעלת פונדק או כמו מקום שבו אנשים אוכלים או כמו מלון, משהו כזה. אני לא חושב שיש הבדל כל כך גדול בין שני הדברים האלה אם חושבים על זה. אבל אני חושב שהאבן עזרא טוען מאוד בתוקף שזונה תמיד פירושה זונה. אני חושב שזו הקריאה הסבירה יותר כאן.

וזה נותן את שמה: רחב. זו הפעם הראשונה והאחרונה שזה אומר את שמה כאן. אחר כך זה אומר את שמה שוב, אבל בסיפור הזה, זו הפעם הראשונה והאחרונה שיש לה שם. לאף אחד אחר בסיפור אין שם. זה דבר מאוד מעניין לשים לב אליו כשקוראים תנ"ך — לאנשים יש שמות ואין שמות. כאן זה לא אומר את שם המרגלים. זה אומר **אנשים מרגלים**, ולצד השאר, זו גם הפעם האחרונה שהם נקראים מרגלים. בשאר הסיפור זה פשוט אומר אנשים — אנשים, גברים.

ואתו דבר עם האישה. לאישה יש שם בהתחלה כאן, **ושמה רחב**, ונשמע את שמה מאוחר יותר. אבל בשאר הסיפור היא פשוט **האשה**, האישה, האישה.

וישכבו שמה. הם הולכים לישון שם. זה היה כנראה הניסיון שלהם להיות בסתר, כמו — זה סיפור הכיסוי שלהם. הם פשוט מטיילים שנשארים במקום

אז הם מבטיחים לה, הם נשבעים על חייהם. נכון, הם לא נשבעים בשם ה', כמו שהיא ביקשה, או לפחות זה לא אומר במפורש, אבל הם נשבעים על חייהם. הם מבטיחים את חייהם במקום שלה, כל עוד היא תקיים את התנאי שלה. והם אומרים, כן, כשאלוהים ייתן לנו את הארץ, כשה' ייתן לנו את הארץ, נעשה עמך חסד ואמת — נעשה חסד, נעשה אמת, נהיה כנים לעסקה שלך, ונציל אותך ואת משפחתך.

תוכנית הבריחה

אז עכשיו שיש לה את ההבטחה הזאת, עכשיו יש לה דרך — היא צריכה לעזור להם לברוח מהעיר, כי אחרת הם הולכים להיות תקועים שם.

הורדתם מהחומה

אז היא עוזרת להם לברוח. מה היא עושה? היא נותנת להם חבל, היא מורידה אותם דרך חלון של הבית שלה. עכשיו הבית שלה נמצא בחומת העיר. לעיר יש חומה, כמו שנראה שתופיע בצורה בולטת בסיפור הבא — לא בסיפור הבא, אלא בסיפור כיבוש יריחו. אבל הבית שלה היה בחומה. וככה בכמה ערים עתיקות היו בתים שנבנו בתוך חומות העיר. אז החלון שלה, החלון של הבית שלה, הוא כאילו יוצא מהעיר. אז אם אתה מטפס עם חבל מהחלון, אתה מחוץ לעיר.

הוראות להתחבא בהרים

והיא אומרת להם את הדרך לברוח, שהיא כבר הכינה לפני כן, נכון? היא אומרת: אתם הולכים להרים בכיוון השני, אתם מתחבאים שלושה ימים עד שהרודפים, האנשים שרודפים אחריכם, יחזרו. ואז אתם יכולים ללכת לאן שאתם רוצים, כי היא שלחה אותם לרדוף אחריהם לכיוון השני. אז היא אמרה לכו לכיוון השני, לכו לכיוון ההר, שהוא למערב, ואז תישארו שם שלושה ימים, ואז תחזרו. ובזמן שהאנשים שמחפשים אתכם כבר יהיו ויתרו ויחזרו לעיר, ויחזרו.

התנאים: האות של החוט האדום

וזה מה שהם עושים, הם הולכים — כלומר, רגע אחד, לפני שהם עושים את זה. אז עכשיו הם אומרים, אוקיי, אבל עכשיו הם — זה באמת, אני לא יודע, אין לי הסבר ברור טוב למה הם מפצלים את זה ככה, אבל אחרי זה, הם מוסיפים תנאים להבטחה שלהם. במילים אחרות, במובן מסוים אולי זה המימוש של משהו שהיא ביקשה, כי היא ביקשה אותה לא יהרסו את משפחתה, והם נותנים לה את האות הזה.

למה התנאים באים עכשיו

אז הם אומרים לה ככה: נשבענו לך להציל את משפחתך, אבל אנחנו משחררים את עצמנו מהשבועה הזאת אם — ככה, אנחנו הולכים לחזור לארץ הזאת, נכון, כשהעם שלנו בא לכבוש אותה, את הולכת לקחת את החוט האדום הזה, חוט אדום, תקות חוט השני, קו של חוט או משהו. את תקשרי אותו בחלון הזה, שממנו הורדת אותו.

אז נראה שהם מנהלים את השיחה הזאת איתם כבר למטה על הקרקע, מחוץ לחלון, והם מדברים איתה. למרות שאני חושב שככה אנחנו צריכים לקרוא את זה. ואני חושב, למרות שזה נראה לא נחמד, נראה שזו הסיבה שהם מוסיפים את התנאי הזה כאן — כי הם פחדו לדבר באריכות, להוסיף תנאים, בזמן שהם היו בבית שלה, והם באמת היו צריכים את ההגנה שלה. עכשיו הם מעט, הם מעט פחות [תלויים], כי הם כבר מחוץ לעיר, כבר יש להם תוכנית לברוח. אז כמובן, היא עדיין יכולה להלשין עליהם, היא עדיין יכולה לגרום לאנשים ללכת למצוא אותם איפה שהם, כי היא יודעת את הכיוון שהם הולכים. אבל הם קצת יותר בטוחים, אז הם מרגישים בנוח לתת את התנאים של העסקה שהם עשו.

התנאים הספציפיים

והתנאי שלהם הוא: את תתלי את החוט הזה, את החוט הזה, בחלון הזה, בחלון המדויק הזה. אז יש כאן סימטריה יפה — בחלון הזה, שאת מצילה אותנו דרכו, את תתלי את החוט האדום הזה. ומה שאת תעשי זה, את תאספי ביחד את משפחתך, אחייך, אחיותיך, הוריך, לבית שלך. ועכשיו, ככה: כל

שליחי המלך, לא רודפים אחריהם בעיר — הם כולם בחוץ, הם רודפים אחריהם באיזה מדרף פראי מחוץ לעיר.

הצהרת האמונה של רחב

עכשיו, לפני ששני האנשים, שני המרגלים, הולכים לישון, היא עולה לגג, למקום המסתור, ומדברת אליהם. וזה החשוב ביותר — כל הסיפור כאן בשביל הדיון הזה, בשביל הדיאלוג הזה, שהיא אומרת להם. ואנחנו כנראה צריכים להבין שזו גם הסיבה שהיא מחביאה אותם, למה היא מצילה אותם.

"ידעתי כי נתן ה' לכם את הארץ"

היא אומרת את זה: היא אומרת, ידעתי כי ה' — ועכשיו היא אומרת את שם ה', נתן לכם את הארץ — ונפלה אימתכם עלינו. אנחנו כולנו מפחדים מכם, וכל האנשים שגרים בארץ, כל יושבי הארץ, נמוגו לפניכם — הם נמוגים, או משהו כזה. הם כולם מפחדים מכם.

אז עכשיו, ולמה הם מפחדים? מה גרם לנו את הפחד הזה? מה גרם לנו לחשוב שאלוהים נתן לכם את הארץ, ושנחנו צריכים לפחד מכם? כי שמענו מה הוא עשה למי ים סוף — הוא הוביש את ים סוף כשיצאתם ממצרים. ושמענו מה עשיתם לשני מלכי האמורי, שבעבר הירדן, שהחרמתם.

אז אלה שני הניצחונות העיקריים, שני הניצחונות הגדולים שהיו לעם: על המצרים בים סוף, ועל סיחון ועוג מאוחר יותר בערבות מואב, מלכי האמורי. ושמענו את זה, ולבנו נמס. לאיש אין עוד כוח, רוח כל אדם לא עומדת יותר לפניכם.

ההצהרה התיאולוגית

וכל זה בגלל שאנחנו מכירים, אנחנו מבינים — וזה גם מאוד חשוב שהטקסט יאמר את זה, כמו שאמרנו בשירת הים — אנחנו מכירים שאלוהים הוא האלוהים בשמים ובארץ. זו ההצהרה האמונית הקיצונית של רחב באלוהי היהודים. ומכיוון שהיא שמעה שהוא נתן לעם ניצחון על כל אויביהם, לכן היא אומרת: אז בעצם אני יודעת שאתם הולכים לנצח, אבל אני לא רוצה להיות אחת מהמפסידים.

השבועה והעסקה

אז היא מבקשת מהם להישבע לה. היא מבקשת מהם: השבעו לי בשם ה', בשם האלוהים הזה, האלוהים החזק הזה, ועשיתם עמדי חסד, ועשיתם חסד, והיו טובים אליי, אליי ולמשפחתי — אליי ולבית אבי. כמו שראיתם הרבה פעמים, זו יחידה משפחתית, זה כמו יחידה אחת מתחת למשפחה. אז הרמה הנמוכה ביותר של משפחה אני חושב, מה שאנחנו קוראים משפחה גרעינית, או אולי משפחה מורחבת, אבל משהו כזה — לא יותר מורחב, לא כמו שבט או חמולה.

ותנו לי אות, תנו לי אות אמת שתצילו אותי, ותוודאו שאני, הורי, אחיי ואחותיי עדיין חיים. אז היא אולי הייתה אישה רווקה — לא נראה שיש לה משק בית משלה עדיין. היא אישה רווקה, זה מה שאנחנו צריכים להניח מהסיפור הזה. אבל יש לה הורים, ויש לה אחים, והיא מבקשת שכולם יינצלו.

תגובת המרגלים

והאנשים [המרגלים], מכיוון שהם תחת ההגנה שלה, אם הם לא מסכימים איתה, אין להם באמת ברירה. אבל הם מסכימים, והם נשבעים. ואני חושב שככה הם נשבעים: הם אומרים, נפשנו, חיינו יהיו במקום שלכם — נפשנו תחתכם למות. את ראווה למות, אם — כל עוד את נותנת תנאי, כל עוד את לא תגלי אותנו, את לא תספרי את הדבר הזה. אז את לא תגלי את העסקה שהיתה לנו עכשיו, או את לא תגלי אותנו עכשיו לעיר, כי זה הפחד הגדול שלהם, שהיא הולכת להלשין עליהם והם הולכים להיהרג. וגם, אבל אולי אפילו מאוחר יותר, כמו שאנחנו רואים מאוחר יותר, אם היא תבוא ותספר לאנשים, הו הייתה עסקה כזאת, אז, אתם יודעים, לאנשים יהיו דרכים לעשות תככים וכן הלאה, ולהרוס את התוכנית לכבוש את העיר.

והדבר החשוב ביותר הוא, זה סוף הסיפור: הם אומרים ליהושע, נתן ה' בידנו את כל הארץ — נתן ה' בידנו את כל הארץ. ה' נתן את כל הארץ בידנו, נכון?

כי הם רואים — איך הם יודעים את זה? כי הם רואים שכולם כל כך מפחדים. ואולי גם בגלל שהם קיבלו אפילו, כבר היה כל כך קל להשיג משתף פעולה. אולי הם אומרים שאולי יהיה קל להשיג אפילו יותר, אני לא יודע. ואלה שני הדברים. אז אנחנו יודעים שה' נתן לנו את הארץ, כי תושבי הארץ מפחדים מאיתנו, כולם מפחדים מאיתנו. ולכן, זה ההיפך —

הניגוד למרגלים המקוריים

זה בדיוק ההיפך ממה שהמרגלים של משה אמרו. הם היו אלה שנמסו, שפחדו מתושבי הארץ. עכשיו הם אומרים שתושבי הארץ מפחדים מאיתנו, כולם נמוגים, אין להם כוח, אין להם אומץ. וזה המסר שלהם.

תגובת יהושע והמשך שלא נאמר

זה לא אומר מה יהושע עושה עם המסר הזה. אולי יהושע אז מעביר את המסר לשאר העם, מה שנראה שזה משהו שהוא צריך לעשות. כי תזכרו, יהושע כנראה בעצמו — או יהושע בעצמו, כמו שראינו קודם בפרק הקודם — יהושע בעצמו אולי היה צריך חיזוק, אולי היה צריך את הדחיפה הזאת לעצמו כדי לדעת שהוא לא עושה דבר מטורף, כדי לדעת שזה יהיה בטוח.

אז יש לו את המסר הזה, ועם זה הסיפור יכול להמשיך.

מי שיוצא מהבית שלך, אנחנו לא אחראים עליו. דמו בראשו. אבל כל מי שיישאר בבית, דמו עלינו אם הוא ייפגע.

אז הם אומרים, אנחנו הולכים לקחת אחריות להציל אותך, אבל את צריכה לתת לנו אות. וכנראה יש כמו סיבה מעשית לזה, נכון? כי איך אחרת הם הולכים לזכור איפה, או שהם הולכים גם לתקשר את זה ללוחמים האחרים, כמו שנראה מאוחר יותר. הם צריכים לתקשר את זה כדי לוודא שמשפחתה לא תיהרס. אז יהיה לך את האות הזה, וזה אות סודי, כמוכן. היא לא רשאית להגיד את זה.

דרישת הסודיות

והם עושים תנאי נוסף: אם את תספרי למישהו את זה, שוב, אנחנו משוחררים מהשבועה שלנו. כי אז כולם ישימו חוט אדום והאות לא יהיה שווה כלום, נכון? היא צריכה לוודא שזה סוד ביניהם — זה אות סודי, איתות סודי. והאיתות הסודי הזה יגרום לה ולמשפחתה להינצל, והם לוקחים אחריות על זה.

והיא מסכימה עם זה. היא אומרת כן, ככה זה. והם הולכים, והיא בעצם שמה את החוט הזה בחלון — אולי לא עכשיו, אבל זה הסיפור מקדים לנו מה היא תעשה.

חזרת המרגלים והדיווח

והם עוקבים אחרי התוכנית שלה. הם הולכים להר, אחרי שלושה ימים הם חוזרים, והם באים בחזרה ליהושע בן נון. הם מספרים לו את כל הסיפור,